

Súd: Okresný súd Kežmarok
Spisová značka: 4Csp/12/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8420200636
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Borovská
ECLI: ECLI:SK:OSKK:2021:8420200636.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Kežmarok sudkyňou JUDr. Erikou Borovskou v právnej veci žalobkyne: Východoslovenská energetika a.s., so sídlom Mlynská 31, 042 91 Košice - Staré Mesto, IČO: 44 483 767, zast.: JUDr. Marek Hrouda, advokát so sídlom Krmanova 16, 040 01 Košice - Staré Mesto proti žalovanej: L. Y., X. XX.XX.XXXX, L. X. XXX/XX, XXX XX F., v konaní o zaplatenie 889,67 eur s prísl., t a k t o

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni 869,67 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 714,17 eur od 01.03.2018 do zaplatenia a zo sumy 155,50 eur od 01.06.2018 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v plnom rozsahu k rukám zástupcu žalobkyne JUDr. Mareka Hroudu, Krmanova 16, 040 01 Košice - Staré Mesto s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku súdny úradník samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na tunajší súd dňa 10.04.2020 domáhala na žalovanej zaplatenia 889,67 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 724,17 eur od 01.03.2018 do zaplatenia a zo sumy 165,50 eur od 01.06.2018 do zaplatenia, a náhrady trov konania.

2. Zástupca žalobkyne žalobu odôvodnil tak, že strany dňa 18.04.2017 uzavreli „Zmluvu o dodávke elektriny pre domácnosti č. 1387900“, na základe ktorej žalovaná ako odberateľ odoberala elektrinu z distribučnej sústavy na odbernom mieste X. XX, XXX XX F.. Faktúrou č. 7040009726 zo dňa 22.01.2018 splatnou dňa 28.02.2018 bola žalovanej vyúčtovaná spotreba elektriny na predmetnom odbernom mieste za obdobie od 25.04.2017 do 10.01.2018 sumou 724,17 eur. Faktúrou č. 7264236084 zo dňa 23.04.2018 splatnou dňa 31.05.2018 bola žalovanej vyúčtovaná spotreba elektriny na predmetnom odbernom mieste za obdobie od 11.01.2018 do 16.04.2018 sumou 165,50 eur. Žalovaná aj napriek predžalobnej upomienke a mimosúdneho inkasu faktúry neuhradila. Pohľadávka žalobkyne voči žalovanej ku dňu podania žaloby tak predstavuje 889,67 eur. S poukazom na ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka žalobkyňa sa žalobou domáha na žalovanej zaplatenia aj úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo súm vyfakturovaných uvedenými faktúrami, a to počnúc dňom nasledujúcim po dni splatnosti faktúry. Zástupca žalobkyne spolu so žalobou predložil súdu listiny označené ako „Zmluva o združenej dodávke elektriny pre odberateľov kategórie domácnosť 1387900“, cenník služieb platný od 1. mája 2016, faktúru č.7264236084 a rozpis položiek k tejto faktúre, faktúru č.7040009726 a rozpis položiek k tejto faktúre, a upomienky.

3. Dňa 12.05.2020 súd vydal vo veci platobný rozkaz č.k. 4Csp 12/2020-30, ktorým žalovanej uložil povinnosti v súlade so žalobnou žiadosťou. Platobný rozkaz spolu so žalobou a jej prílohami bol žalovanej doručený dňa 02.06.2020. Dňa 17.06.2020 bol súdu doručený odpor žalovanej proti platobnému rozkazu. Žalovaná v odpore nepoprela fakt, že zmluvu o odbere elektrickej energie so žalobkyňou uzavrela. Namietla, že elektrickú energiu v rozhodnom čase v skutočnosti nevyužívala, pretože sa dlhodobo nezdržovala v mieste bydliska. Elektrickú energiu spotreboval jej ujo K. Y., ktorý v tom čase dočasne pre vážne rodinné problémy užíval nehnuteľnosť. Ujo nemohol zmluvu o odbere elektrickej energie so žalobkyňou uzavrieť z dôvodu, že bol vo finančnej kríze a hrozil mu konkurz. Ústne sa preto dohodli na platení všetkých poplatkov spojených s dočasným užívaním nehnuteľností. Tieto skutočnosti podľa jej informácií ujo nepopiera. Odmieta platiť dlhy, ktoré nevytvorila, a je na mieste, aby sa žalobkyňa so žiadosťou o zaplatenie pohľadávky obrátila na jej N. K. Y.F., L. X. X, F.. Namietla povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania s odôvodnením, že trovy tohto konania nemuseli vzniknúť, pokiaľ by žalobkyňa umožnila ujovi dlh splácať podľa splátkového kalendára, o ktorý bol osobne požiadať na kontaktnom mieste žalobkyne v Poprade. Pracovníčky žalobkyne ho však arogantne odbili s tým, že faktúra je po lehote splatnosti, že neexistuje možnosť splátkového kalendára, a že všetko musí zaplatiť naraz. Ináč sa dlh v dôsledku jeho vymáhania exekútorom navýši o stopercentné poplatky.

4. Uznesením zo dňa 22.06.2020 č. k. 4Csp 12/2020 -35 súd podľa § 167 ods. 3 Civilného sporového poriadku vyzval žalobkyňu na vyjadrenie k odporu žalovanej v lehote 15 dní od doručenia uznesenia. Uznesenie bolo zástupcovi žalobkyne doručené dňa 20.07.2020. Na výzvu súdu zástupca žalobkyne reagoval podaním doručeným súdu dňa 03.08.2020, ktorým oznámil, že na podanej žalobe a jej dôvodoch v celom rozsahu trvá. Uviedol, že žalovaná nepoprela existenciu zmluvného vzťahu so žalobkyňou. Túto skutočnosť výslovne potvrdila. Žalovaná teda nepoprela, že zmluva o dodávke elektriny tak, ako bola súdu predložená, bola stranami riadne uzavretá. Žalovaná nepoprela ani skutočnosť, že žalobkyňa dodávala elektrickú energiu v rozhodnom čase na zmluvne dojednané odberné miesto, X. XX, F.. Tvrdenia žalovanej o tom, že elektrická energia bola spotrebovaná inou osobou (jej ujom), sú pre vedenie sporu irelevantné a nepodstatné. V danom prípade sa nejedná o neoprávnený odber elektrickej energie, pri ktorom sa skúma, kto v skutočnosti elektrickú energiu spotreboval a spôsobil škodu. Podstatnou je skutočnosť, že elektrická energia bola riadne na zmluvnom základe dodávaná na dohodnuté odberné miesto. Žalovaná ako odberateľ a zmluvný partner žalobkyne musí niesť zodpovednosť za porušenie zmluvných povinností. Vo vzťahu k tvrdeniam žalovanej, že jej ujo požiadal žalobkyňu o splátkový kalendár a že ten mu nebol umožnený, uviedol, že žalobkyňa ako dodávateľ elektrickej energie bola v zmluvnom vzťahu so žalovanou ako odberateľom, nie s jej strýkom. Preto o splátkový kalendár mohla požiadať len žalovaná, čo neurobila.

5. Uznesením zo dňa 24.11.2020 č. k. 4Csp 12/2020 - 43 súd podľa § 167 ods. 4 Civilného sporového poriadku vyzval žalovanú na vyjadrenie k vyjadreniu žalobkyne k podanému odporu v lehote 10 dní od doručenia uznesenia. Žalovaná na výzvu súdu nereagovala.

6. Písomným podaním zo dňa 08.03.2021 súd oznámil zástupcovi žalobkyne predbežné právne posúdenie veci tak, že žalobu v časti istiny vo výške 20 eur spolu s jej prísl. považuje za neopodstatnenú. Súd poukázal na tvrdenia v žalobe, a to že faktúrami č.7040009726 a č.7264236084 bola žalovanej vyúčtovaná spotreba elektriny s tým, že z predložených faktúr vyplýva, že suma 2 x 10 eur, spolu 20 eur, predstavuje „Sankcie ‚Zmluvné pokuty‘, resp. Poplatok za upomínanie“, ktorých právny základ a dôvodnosť výšky súdu neboli preukázané. Súd zástupcovi žalobkyne tiež oznámil, že predmetný spor považuje za spor spotrebiteľský.

7. Písomným podaním zo dňa 08.03.2021 zástupca žalobkyne súdu oznámil, že na uplatnenom nároku v celom rozsahu trvá. Uviedol, že z predložených faktúr a rozpisov položiek je zrejme, že sa jedná o súbor viacerých položiek účtovaných žalovanej v súvislosti s dodávkou silovej elektriny, ako aj s distribúciou a regulovanými položkami. Špecifikácia položky „Sankcie, Zmluvné pokuty“ sa nachádza na druhej strane faktúr. V prípade oboch faktúr boli žalovanej vyúčtované poplatky za upomienky na neuhradenie preddavkových platieb v lehote ich splatnosti, predložené ako príloha č. 7 žaloby. Do faktúry č.7040009726 boli zahrnuté poplatky za upomienku č. 4512220445 zo dňa 08.11.2017 vo výške 5 eur na nezaplatenie preddavkovej platby za 10/2017 a za upomienku č. 4512245682 zo dňa 12.12.2017 vo výške 5 eur na nezaplatenie preddavkovej platby za 10/2017 a 11/2017. Do ďalšej faktúry č.7264236084 poplatky na upomienku č. 4512300711 zo dňa 13.03.2018 vo výške 5 eur na nezaplatenie preddavkovej platby za rok 02/2018 a vyúčtovacej faktúry č. 451222044, a poplatky upomienku č. 4512317723 zo dňa

12.04.2018 vo výške 5 eur na nezaplatenie preddavkovej platby za 03/2018. Upomienky boli žalobkyňou odoslané. Upomienky z roku 2018 boli žalovanej aj riadne doručené. Ostatné dve upomienky boli žalobkyňi vrátené. Pri vyúčtovaní týchto poplatkov za upomienky žalobkyňa postupovala v súlade s obchodnými podmienkami pre zmluvy o združenej dodávke elektriny pri poskytovaní univerzálnej služby pre domácnosti, účinných od 01.01.2015 (článkom IV. Cena a platobné podmienky, bod 20.), podľa ktorých: „Ak je odberateľ v omeškaní s úhradou akejkoľvek platby v lehote splatnosti podľa zmluvy, Dodávateľ má právo Odberateľovi fakturovať poplatok za upomienku, resp. poplatok za nedodržanie platobných podmienok podľa cenníka služieb a úrok z omeškania v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov, pričom Dodávateľ uvedie výšku úrokov z omeškania na svojom webovom sídle. Dodávateľ má právo jeho platbu započítať v nasledujúcom poradí: najprv na úroky z omeškania, zmluvnú pokutu, poplatky a potom najskôr splatnú istinu.“ Tieto obchodné podmienky sú prílohou zmluvy o združenej dodávke elektriny uzavretej so žalovanou. Z obsahu cenníka služieb platného od 01.12.2017 (bod G.) vyplýva, že výška nákladov za odoslanie opakovanej upomienky za posledných 12 mesiacov je 5 eur. Za každú zo zaslaných upomienok žalobkyňi teda vznikli náklady vo výške 5 eur. Tieto náklady pozostávajú z poštovného 1,15 eur, nákladov na tlač upomienky 0,052 eur, nákladov na strojové obáľkovanie 0,016 eur, na prepravu 0,13 eur a na samotnú obálku 0,014 eur, a v neposlednom rade režijné náklady vo výške 3,638 eur (administratíva, personálne náklady, materiálne zabezpečenie a IT software - generovanie). Účelom zasielania upomienok je snaha žalobkyne predchádzať časovo a finančne zdĺhavému súdному konaniu, ktoré v konečnom dôsledku vo väčšej miere zaťažuje dlžníkov, nakoľko zo strany súdov sú zaviazaní nielen na úhradu úrokov z omeškania, ale aj trov konania. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti a listinné dôkazy žalobkyňa trvala na podanej žalobe aj v časti nároku súvisiaceho s upomienkami vo výške 20 eur.

8. Súd v súlade s ust. § 297 písm. b) Civilného sporového poriadku vec prejednal bez nariadenia pojednávania a dňa 10.08.2021 verejne vyhlásil rozsudok, ktorým žalobe v prevažnej časti vyhovel tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku. K dôvodom svojho rozhodnutia súd udáva:

9. Medzi stranami nebolo sporné, a súd nemal dôvodné pochybnosti, že dňa 18.04.2017 žalobkyňa uzavrela so žalovanou písomnú zmluvu označenú ako „Zmluva o združenej dodávke elektriny pre odberateľov kategórie domácnosti 1387900“ (ďalej už len „zmluva o dodávke elektriny“), a to s poukazom o.i. na zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a že na základe tejto zmluvy o dodávke elektriny žalobkyňa dodávala elektrinu, zabezpečovala jej distribúciu a služby s tým súvisiace do domácnosti na dohodnutom odbernom mieste X. XX, XXX XX F..

10. Faktúrou č. 7040009726 zo dňa 22.01.2018 splatnou dňa 28.02.2018 (vrátane rozpisu jej položiek) žalobkyňa vyúčtovala žalovanej dodávku a distribúciu elektriny na dohodnuté odberné miesto a zúčtovala preddavkové platby za obdobie od 25.04.2017 do 10.01.2018 tak, že po započítaní preddavkových platieb vo výške 60 eur žalovanej vyúčtovala sumu 714,17 eur. Touto faktúrou žalobkyňa žalovanej vyúčtovala aj „Sankcie, zmluvné pokuty“, podľa rozpisu položiek „Poplatok za upomínanie“, vo výške 10 eur. Celková suma fakturovaná touto faktúrou tak predstavuje 724,17 eur. Faktúrou č.7264236084 zo dňa 23.04.2018 splatnou dňa 31.05.2018 (vrátane rozpisu jej položiek) žalobkyňa vyúčtovala žalovanej dodávku a distribúciu elektriny na dohodnuté odberné miesto a zúčtovala preddavkové platby za obdobie od 11.01.2018 do 16.04.2018 tak, že po započítaní preddavkových platieb vo výške 0 eur žalovanej vyúčtovala sumu 145,50 eur. Aj touto faktúrou žalobkyňa žalovanej vyúčtovala aj „Sankcie, zmluvné pokuty“, podľa rozpisu položiek „Poplatok za upomínanie“, vo výške 10 eur. Celková suma fakturovaná touto faktúrou tak predstavuje 165,50 eur. Žalovaná tvrdí, že v uvedených obdobiach bola žalobkyňou do domácnosti na odberné miesto X. XX, F., zabezpečovaná dodávka a distribúcia elektriny, ani správnosť výpočtu ceny za túto dodávku a distribúciu elektriny, nespochybnila.

11. Podľa § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, ktorý z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

12. Podľa 489 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

13. Podľa § 3 písm. b) bodov 6. a 9. zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o dodávke elektriny v danej veci (ďalej

už len „Zákon o energetike“,) dodávateľom elektriny je osoba, ktorá má povolenie na dodávku elektriny, odberateľom elektriny v domácnosti je fyzická osoba, ktorá nakupuje elektrinu pre vlastnú spotrebu v domácnosti.

14. Podľa § 26 ods. 9 Zákon o energetike zmluvou o združenej dodávke elektriny sa zaväzuje dodávateľ elektriny dodávať odberateľovi elektrinu vymedzenú množstvom a časovým priebehom výkonu, zabezpečiť distribúciu elektriny do odberného miesta odberateľa vrátane súvisiacich služieb a prevziať za odberateľa zodpovednosť za odchýlku a odberateľ elektriny sa zaväzuje zaplatiť dodávateľovi elektriny cenu za dodanú elektrinu a za distribúciu elektriny a súvisiace služby.

15. V prejednávanej veci nebolo medzi stranami sporným, a súd na základe vykonaného dokazovania nepovažoval za spochybnené, že na základe zmluvy o dodávke elektriny uzavretej sporovými stranami dňa 18.04.2017 vznikol medzi stranami záväzkovo-právny vzťah. Žalobkyňa ako dodávateľ elektriny v zmysle Zákona o energetike v rozhodnom čase vymedzenom v žalobe dodávala (predávala) elektrinu, zabezpečovala jej distribúciu a s ňou súvisiace služby do stranami zmluvne dohodnutého odberného miesta na adrese X. XX, XXX XX F.. Žalovaná ako odberateľ elektriny v domácnosti v zmysle Zákona o energetike v rozhodnom období bola povinná platiť za predanú elektrinu, jej distribúciu a súvisiace služby, dohodnutú cenu. Po započítaní preddavkových platieb vo výške celkom 60 eur žalobkyňa ako dodávateľ faktúrami špecifikovanými v konaní vyúčtovala žalovanej cenu za predaj elektriny, distribúciu a súvisiace služby celkom na sumu 869,67 eur. Nezaplatenie tejto sumy, ako aj správnosť jej výšky, žalovaná v konaní nespochybnila. Preto súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť cenu za predaj elektriny, distribúciu a súvisiace služby v rozhodnom období vo výške 869,67 eur.

16. K procesnej obrane žalovanej, že dodanú elektrinu spotreboval jej ujo K. Y., ktorý v rozhodnom období užíval domácnosť na dohodnutom odbernom mieste X. XX, F., súd udáva, že žalobkyňa sa žalobou ako dodávateľa podľa Zákona o energetike domáhala plnenia vyplývajúceho žalovanej ako odberateľovi podľa Zákona o energetike zo zmluvného záväzkovo-právneho vzťahu založeného zmluvou o dodávke elektriny uzavretej stranami. Povinnosť plnenia zo zmluvy, vrátane povinnosti odberateľa zaplatiť dodávateľovi cenu za predaj elektriny, jej distribúciu a súvisiace služby, z tohto zmluvného vzťahu vyplýva žalovanej ako účastníkovi zmluvy. To, kto domácnosť na predmetnom odbernom mieste v skutočnosti v rozhodnej dobe užíval, súd pre rozhodnutie vo veci považoval za právne irelevantné. Tento záver súdu však nijako neovplyvňuje záver o existenciu alebo neexistenciu právneho vzťahu medzi žalovanou a jej ujom, K. Y., a prípadné nároky žalovanej voči nemu z neho vyplývajúce.

17. Žalobou si žalobkyňa, okrem nároku na zaplatenie ceny za predaj elektriny, jej distribúciu a s tým súvisiace služby, uplatnila aj nárok na zaplatenie sumy 20 eur (2 x 10 eur), špecifikovanej vo faktúrach ako „Sankcie, Zmluvné pokuty“, v rozpise položiek k faktúram ako „Poplatok za upomínanie“. Základ tohto nároku zástupca žalobkyne odôvodnil jednak tvrdeniami, že ide poplatky za upomienky na neuhradenie preddavkových platieb v lehote ich splatnosti, predložené ako príloha č. 7 žaloby s tým, že do faktúry č. 7040009726 boli poplatky za upomienku č. 4512220445 zo dňa 08.11.2017 vo výške 5 eur na nezaplatenie preddavkovej platby za 10/2017 a za upomienku č. 4512245682 zo dňa 12.12.2017 vo výške 5 eur na nezaplatenie preddavkovej platby za 10/2017 a 11/2017. Do ďalšej faktúry č. 7264236084 poplatky za upomienku č. 4512300711 zo dňa 13.03.2018 vo výške 5 eur na nezaplatenie preddavkovej platby za rok 02/2018 a vyúčtovacej faktúry č. 451222044, a za upomienku č. 4512317723 zo dňa 12.04.2018 vo výške 5 eur na nezaplatenie preddavkovej platby za 03/2018. Tvrdil, že pri vyúčtovaní týchto poplatkov žalobkyňa postupovala v súlade s obchodnými podmienkami pre zmluvy o združenej dodávke elektriny pri poskytovaní univerzálnej služby pre domácnosti, účinnými od 01.01.2015 (článkom IV. Cena a platobné podmienky, bod 20.) , ktoré sú prílohou zmluvy o dodávke elektriny uzavretej so žalovanou. Súčasne tiež uviedol, že z obsahu cenníka služieb platného od 01.12.2017 (bod G.) vyplýva, že výška náhrady nákladov za odoslanie druhej a ďalšej upomienky za posledných 12 mesiacov je 5 eur, a že tieto náklady pozostávajú z poštovného 1,15 eur, nákladov na tlač upomienky 0,052 eur, nákladov na strojové obáľkovanie 0,016 eur, na prepravu 0,13 eur a na samotnú obálku 0,014 eur, a na režijné náklady vo výške 3,638 eur (administratíva, personálne náklady, materiálne zabezpečenie a IT software - generovanie).

18. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia predmetnej zmluvy o združenej dodávke elektriny (ďalej len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

19. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

20. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

21. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

22. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

23. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

24. Podľa § 53 ods.5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

25. Vychádzajúc z cit. ust. § 52 Občianskeho zákonníka spotrebiteľská zmluva nie je osobitným zmluvným typom. Môže ňou byť ktorýkoľvek zmluvný typ upravený Obchodným zákonníkom, Občianskym zákonníkom, iným právnym predpisom alebo aj zákonom neupravená, tzn. nepomenovaná zmluva, ak sú splnené požiadavky kladené na subjekty zmluvy, tzn. ak stranami zmluvy sú dodávateľ a spotrebiteľ. Spotrebiteľskou zmluvou je teda vždy založený právny vzťah, ktorého účastníkom je spotrebiteľ.

26. Súd v danej veci nemal pochybnosti o tom, že zmluva o dodávke elektriny má charakter zmluvy spotrebiteľskej, a že žalovaná má v právnom vzťahu založenom touto zmluvou postavenie spotrebiteľa. Záver, že žalovaná zmluvu uzavrela ako spotrebiteľ, teda že pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, nebol ani medzi stranami sporný. Zástupca žalobkyne na oznámenie právneho charakteru zmluvy v danej veci ako zmluvy spotrebiteľskej súdom v rámci predbežného právneho posúdenia sporu nijako nereagoval. Záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o dodávke elektriny vyplýva jednak zo samotného označenia zmluvy ako zmluvy o dodávke elektriny pre odberateľov kategórie domácnosti a z označenia žalovanej v zmluve o údajmi fyzickej osoby - nepodnikateľa. Dodávateľom, s ktorým žalovaná zmluvu uzavrela, je subjekt, ktorý v predmete podnikateľskej činnosti má dodávku elektriny.

27. Východiskom právnej ochrany spotrebiteľa vo všeobecnosti je postulát, podľa ktorého spotrebiteľ sa ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to vzhľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku vzájomnej kontraktácii, vzhľadom na vyššiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, jeho lepšiu znalosť práva, ľahšiu dostupnosť právnych služieb, a jeho možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné rokovanie pripravený. Pri kontraktácii je využitý moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Zákonodarca preto vyrovnáva túto faktickú nerovnosť cestou práva, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Podľa čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (zákon č. 23/1991 Sb.) každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Autonómia vôle však nie je absolútna. Je možné ju zákonom obmedziť za účelom presadenia iného práva či verejného záujmu. V spotrebiteľských vzťahov autonómia vôle je korigovaná zásadou spravodlivosti a zásadou poctivosti (princíp dôvery), vychádzajúc z ktorých je plne dôvodné očakávať (aj vyžadovať), aby sa dodávateľ vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorý ako slabšia a menej informovaná strana je v dôvere v jeho konanie, choval

poctivo. Ak takýmto spôsobom dodávateľ nepostupuje, spreneverí sa dôvere spotrebiteľa ako druhého účastníka zmluvného vzťahu, a takému nepoctivému chovaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu.

28. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje o.i. aj tým, že text spotrebiteľskej zmluvy, obzvlášť ak sa jedná o formulárovú vopred dodávateľom pripravenú zmluvu, má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný a logicky usporiadaný. Uvedená zásada poctivosti dopadá plne aj na všeobecné obchodné podmienky, ktoré je síce možné v spotrebiteľských zmluvách uplatniť, avšak ich aplikácia má ako formálne, tak aj obsahové obmedzenia. Všeobecné obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné prepisovať do každej zmluvy dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nemajú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej forme a malým písmom dodávateľ skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že uniknú pozornosti spotrebiteľa. Pokiaľ tak dodávateľ činí, spreneverí sa princípu dôvery, nekoná v právnom spotrebiteľskom vzťahu poctivo a takémuto dojednaniu nemožno priznať právnu ochranu. Judikatúra súdov ustálila, že súčasťou všeobecných obchodných podmienok v prípade spotrebiteľských zmlúv, nemôže byť dojednanie o zmluvnej pokute, dojednanie o rozhodcovskej doložke, a aj dojednanie o rôznych poplatkoch, ktoré má spotrebiteľ zaplatiť (porovnaj napr. uznesenie NS SR zo dňa 30.11.2011 sp.zn. 2Cdo 245/2010, Nález ÚS ČR zo dňa 11.11.2013 sp.zn. I. ÚS 3512/11). Tieto dojednania musia byť vždy súčasťou spotrebiteľskej zmluvy samotnej, na ktorej spotrebiteľ pripojuje svoj podpis.

29. Zástupca žalobkyne vo vzťahu k základu nároku na zaplatenie 20 eur za upomienky poukazoval jednak na čl. IV. bodu 20. Druhej časti listiny „Obchodné podmienky pre zmluvy o združenej dodávke elektriny pri poskytovaní univerzálnej služby pre domácnosti účinné od 1. januára 2013“ (ďalej už len „všeobecné obchodné podmienky“) ako súčasťou spotrebiteľskej zmluvy o dodávke elektriny. Podľa tohto ustanovenia: „Ak je odberateľ v omeškaní s úhradou akejkoľvek platby v lehote splatnosti podľa zmluvy, Dodávateľ má právo Odberateľovi fakturovať poplatok za upomienku, resp. poplatok za nedodržanie platobných podmienok podľa cenníka služieb a úrok z omeškania v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov, pričom Dodávateľ uvedie výšku úrokov z omeškania na svojom webovom sídle. Dodávateľ má právo jeho platbu započítať v nasledujúcom poradí: najprv na úroky z omeškania, zmluvnú pokutu, poplatky a potom najskôr splatnú istinu.“ Z takéhoto jazykového vyjadrenia je zrejmé, že ide o dojednanie sankcie odberateľa za nedodržanie platobných podmienok dohodnutých v zmluve o dodávke elektriny, ktoré v svojej podstate má charakter dojednania o zmluvnej pokute.

30. Všeobecné obchodné podmienky, vrátane cenníka služieb, majú formu vzorového formulára, ktorý vopred pripravila žalobkyňa ako dodávateľ, a ktorého obsah žalovaná ako spotrebiteľ nemala nijako možnosť ovplyvniť. Žalobkyňa, ktorá ako dodávateľ nesie dôkazné bremeno preukázania individuálnosti zmluvného dojednania ustanovení dohodnutých medzi dodávateľom a spotrebiteľom v spotrebiteľskej zmluve, ničím nepreukázala, že by tieto všeobecné obchodné podmienky, vrátane cenníka služieb, boli dojednané individuálne (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Preto súd vychádzajúc z ust. § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka ich dojednanie nepovažoval za individuálne.

31. Všeobecné zmluvné podmienky, vrátane cenníka služieb, predstavujú zložitý súbor údajov, ktoré jednotlivo i vo svojom súhrne značne narušujú zmluvnú rovnováhu v neprospech žalovanej ako spotrebiteľa. Ide o obsahovo i formálne náročný text, znevýhodňujúci spotrebiteľa pri podpise zmluvy v tom, že len ťažko si môže z neho vytvoriť jednoznačný a správny úsudok o povinnostiach z neho pre neho vyplývajúcich. Tým je spotrebiteľ znevýhodnený v porovnaní so žalobkyňou ako dodávateľom, ktorá text týchto dojednaní vopred vytvorila (aj s ohľadom na jej profesionálnu skúsenosť, znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, i lepšiu vyjednávaciu silu). Odkaz v spotrebiteľskej zmluve na všeobecné obchodné podmienky a cenníky opodstatnene vyvoláva dojem nepodstatnej časti zmluvy, a to časti na úrovni iba vysvetľujúceho charakteru. Priemerný spotrebiteľ dôvodne neočakáva, že okrem spotrebiteľskej zmluvy, ktorú podpísal, sa aj v ďalších listinách nachádzajú ustanovenia, ktoré majú zásadnejší dopad na jeho práva a povinnosti. Preto všeobecné zmluvné podmienky, ktoré majú zásadný dopad na práva a povinnosti spotrebiteľa, nemôžu byť skryté v rozsiahlom zložito formulovanom texte. Pokiaľ tak dodávateľ, ktorý pripravuje zmluvu vo formulárovej podobe, učiní, spreneverí sa princípu dôvery a takémuto jeho konaniu nie je možné priznať právnu ochranu pre značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

32. Preto pokiaľ žalobkyňa v danej veci nárok na zaplatenie sankcie za nedodržanie platobných podmienok žalovanou, teda v podstate nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, odvodzuje od všeobecných zmluvných podmienok, ktoré nemajú charakter individuálneho dojednaní, ktoré žalovaná nepodpísala a ktoré vykazujú znaky nepoctivého chovania dodávateľa voči spotrebiteľovi, súd prijal záver, že žalobkyňa nepreukázala existenciu platného dojednaní strán o zmluvnej pokute, a nárok žalobkyne na zaplatenie 20 eur ako nedôvodný zamietol (porovnaj napr. rozsudok Krajského súdu Trnava zo dňa 27.03.2018 sp.zn. 10Co 53/2017 a pod).

33. Navyše, povinnosť zasielania upomienok dodávateľom odberateľovi nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu a upomienka ako taká nemôže mať sankčný charakter. Preto dojednanie o „Poplatku za upomínanie“ má povahu dojednaní o tzv. skrytej zmluvnej pokute, čo treba vo vzťahu k spotrebiteľovi považovať za netransparentné. Podstatou poplatku za upomienku je uloženie povinnosti spotrebiteľovi zaplatiť bližšie nešpecifikované a spotrebiteľovi riadne nevysvetlené, ničím nepreukázané náklady. Poplatok za upomienku nemožno chápať ani ako poplatok za službu, ako plnenie, ktoré je poskytované spotrebiteľovi. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa, tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch. Preto plnenie, ktoré vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa vo forme poplatkov za upomienky, za ktorými stojí predovšetkým ekonomický záujem dodávateľa, je potrebné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Poplatky za služby spojené s administratívnou agendou dodávateľa, tzn. režijné náklady (administratíva, personálne náklady, materiálne zabezpečenie a IT software - generovanie) predstavujú plnenia, ktoré nie sú v záujme spotrebiteľa a konanie dodávateľa, spočívajúce v účtovaní takýchto poplatkov, možno hodnotiť vo vzťahu k spotrebiteľovi ako poškodzujúce. Preto s poplatkami za takéto plnenia sa spája záver o ich neprijateľnosti. Keďže zmluvná podmienka, v zmysle ktorej je dodávateľ oprávnený požadovať od spotrebiteľa poplatok za upomienku, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo spôsobuje jej neplatnosť (§ 53 ods. 5), a dodávateľ nemá nárok na plnenie z takejto zmluvnej podmienky.

34. Súd tiež udáva, že žalobkyňa nepreukázala, že by uplatnený nárok na zaplatenie 20 eur mal svoj oporu v ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením. Medzi náklady spojené s uplatnením pohľadávky nepochybne patria náklady vzniknuté v súvislosti s uplatnením pohľadávky v predsúdnom konaní. Tieto náklady sa musia týkať splatnej pohľadávky a musia byť účelne vynaložené na to, aby sa dali úspešne uplatniť aj v súdnom spore ako hmotnoprávny nárok odlišný od trov konania. Uvedený záver vyplýva aj z čl. 3 bod 1 písm. e) Smernice európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách, podľa ktorého veriteľ je oprávnený od dlžníka požadovať primeranú náhradu všetkých opodstatnených nákladov na vymáhanie vzniknutých v dôsledku dlžníkovho omeškania. Tieto náklady na vymáhanie musia zodpovedať princípom transparentnosti a proporcionality (porovnaj napr. rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Mbdo 2/2010 z 09.06.2010). Žalobkyňa predložila súdu písomné upomienky, v súvislosti s ktorými požaduje zaplatenie 20 eur. Ničím však nepreukázala tvrdenie, že v súvislosti s týmito upomienkami skutočne vynaložila tvrdene náklady, a to náklady na poštovné 1,15 eur, na tlač 0,052 eur, na strojové obáľkovanie 0,016 eur, na prepravu 0,13 eur a na samotnú obálku 0,014 eur, ako aj režijné náklady vo výške 3,638 eur (administratíva, personálne náklady, materiálne zabezpečenie a IT software). Nepreukázala, že by išlo o náklady vynaložené účelne, transparentne a proporcionálne.

35. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškание s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

36. Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v účinnom od 1.2.2013, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

37. Žalovaná faktúry neuhradila v lehote ich splatnosti, čím sa dostala s plnením peňažného dlhu do omeškania. Preto podľa ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka žalovanej vznikla povinnosť

zaplatiť žalobkyni aj úroky z omeškania. Žalobkyňa si v konaní uplatnila úroky z omeškania so zaplatením jednotlivých vyfakturovaných súm počnúc dňom nasledujúcim po splatnosti faktúr. Súd žalobkyni priznal nárok na zaplatenie úrokov z omeškania počnúc týmto dňom v zákonnej výške stanovenej ust. § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., t.j. vo výške o 5 percentuálnych bodov vyššej ako bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. Nárok v tejto časti súd zamietol iba vo vzťahu k prísl. zamietnutej časti istiny vo výške 20 eur.

38. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

39. Podľa § 257 Civilného sporového poriadku výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

40. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

41. Súd o trovách konania rozhodol v zmysle § 255 Civilného sporového poriadku tak, že žalobkyni, ktorá mala v konaní neúspech iba v nepatrnnej časti, priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku súdny úradník samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Súd neakceptoval obranu žalovanej vo vzťahu k trovám konania založenú na tvrdení, že trovy konania nemuseli vzniknúť, pokiaľ by žalobkyňa bola umožnila jej ujsť splácať dlh v splátkach. Ako už súd vyššie uviedol, účastníkom zmluvného záväzkového právneho vzťahu, z ktorého vyplýva žalobkyni súdom priznaný nárok, je iba žalovaná. Žalovaná ničím nepreukázala, že by bolo došlo k zmene v obsahu tohto zmluvného vzťahu, a to ohľadne osoby dlžníka. Preto súd nepovažoval za preukázaný záver, že podaniu žaloby a vzniku trov tohto konania bolo možné predísť uzavretím dohody žalobkyne o splátkach dlhu s ujom žalovanej, a tým ani odôvodnenosť rozhodnutia o náhrade trov inak, ako podľa zásady úspechu v konaní.

Poučenie:

Proti výrokom I. - III. toho rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Kežmarok na Krajský súd v Prešove (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).